

Raadsvoorstel

Zaaknummer: 70259-2023

Onderwerp: Beleidsplan Wegen 2024-2027

Auteur	: Rob Wijnen
Domein/team	: Ruimte / Civiele techniek
E-mail	: Rob.Wijnen@gemeentemaashorst.nl
Port.	: J.P.A. van den Heuvel

Effect op de begroting

Ja Nee

Onderwerp

Beleidsplan Wegen 2024-2027

Voorstel

1. In te stemmen met het beleidsplan Wegen 2024-2027.
2. Een voorziening Groot onderhoud wegen Maashorst in te stellen.
3. De voorziening Groot onderhoud wegen Landerd op te heffen, de structurele dotatie van € 635.936 om te zetten naar de voorziening Groot onderhoud wegen Maashorst en het verwachte saldo van € 1.641.348 per 31-12-2023 te storten in de voorziening Groot onderhoud wegen Maashorst.
4. De voorziening Groot onderhoud wegen Uden op te heffen, de structurele dotatie van € 919.541 om te zetten naar de voorziening Groot onderhoud wegen Maashorst en het verwachte saldo van -/- € 51.703 per 31-12-2023 te onttrekken uit de voorziening Groot onderhoud wegen Maashorst.
5. Het bedrag van € 10.303 uit de reguliere exploitatie voor klein onderhoud wegen vanaf 2024 om te zetten naar een structurele dotatie voor het groot onderhoud.
6. Een bedrag van € 26.000 vanaf 2024 structureel toe te voegen aan de dotatie voor het groot onderhoud ten lasten van het begrotingssaldo.
7. De 1e begrotingswijziging van 2024 vast te stellen.

Inleiding

De gemeente is verantwoordelijk voor het beheer en onderhoud van haar eigendommen. Daar vallen onder andere riolering, openbare verlichting, groen en wegen onder. Door de fusie tussen voormalig gemeente Uden en Landerd moeten beleidsplannen volgens de wet Arhi geharmoniseerd worden. Het is een bevoegdheid van de gemeenteraad om beleidsplannen over beheer en onderhoud van wegen vast te stellen.

Het beleidsplan Wegen is opgesteld voor de periode 2024-2027.

Beoogd effect

Met het voorliggend beleidsplan Wegen 2024-2027 zorgt de gemeente Maashorst, als goed wegbeheerder, voor een goed functionerend wegennet.

Was-wordt-tabel

Voormalige gemeente Uden (was)	Voormalige gemeente Landerd (was)	Nieuw gemeente Maashorst (wordt)	Toelichting op de wijzigingen
Kwaliteitsniveaus: <u>A mooi & comfortabel</u> Centrum <u>B functioneel & verzorgd</u> Hoofdstructuren Woonwijken <u>C sober & doelmatig</u> Bedrijventerreinen Buitengebied Parken	In eerste instantie kwaliteitsniveau C (sober & doelmatig) en gaandeweg toewerken naar niveau B (functioneel & verzorgd)	Kwaliteitsniveaus: <u>A mooi & comfortabel</u> Centrum <u>B functioneel & verzorgd</u> Hoofdstructuren Woonwijken Parken <u>C sober & doelmatig</u> Bedrijventerreinen Buitengebied	In het coalitieakkoord staat dat de gemeente Maashorst een toeristische gemeente wil zijn en dat de fysieke leefomgeving stimuleert tot bewegen. Hierdoor is voor parken kwaliteitsniveau B gekozen. Meerkosten per jaar t.o.v. kwaliteitsniveau C is € 60.000

Argumenten

- 1.1 *De gemeenteraad is bevoegd om dit besluit te nemen*
Het vaststellen van beleidsplannen is volgens de wet een bevoegdheid van de gemeenteraad
- 1.2 *Het beleidsplan Wegen sluit aan op de huidig vastgestelde kwaliteitsniveaus*
Uit de laatste weginspectie blijkt dat het overgrote deel van de verhardingen voldoet aan kwaliteitsniveau B. Dit komt overeen met de vastgestelde kwaliteitsniveaus van de voormalige gemeente Uden en Landerd.
Het kwaliteitsniveau van recreatieve paden is vastgesteld op niveau C. Om deze paden aantrekkelijker te maken voor recreatief gebruik door bewoners en bezoekers van de gemeente is gekozen om het kwaliteitsniveau voor deze paden te onderhouden op kwaliteitsniveau B. Voor een hoger kwaliteitsniveau is er jaarlijks meer budget benodigd om het kwaliteitsniveau te behouden. De financiële consequentie van deze keuze is dat er jaarlijks € 60.000,- meer budget benodigd is voor groot onderhoud.
Voor de gemeente Maashorst wordt een Handboek Inrichtingen Openbare Ruimte (HIOR) opgesteld, waarin kwaliteitsniveaus worden vastgesteld. De HIOR moet nog worden vastgesteld.
- 1.3 *Volgens het BBV moet meerjarenprogramma's beschikbaar zijn.*
In het Besluit, Begroting en Verantwoording provincies en gemeenten (BBV) is vastgelegd, dat voor het beheer van de kapitaalgoederen meerjarenprogramma's beschikbaar moeten zijn.
- 1.4 *Harmonisatie beleid vanuit Wet Algemene Regels Herindeling*

Vanwege de fusie van de voormalige gemeenten Landerd en Uden tot de gemeente Maashorst moeten vanuit de Wet algemene regels herindeling (Wet Arhi) alle beleidsplannen van de voormalige gemeenten geharmoniseerd worden. Voor het wegbeheer in de gemeente Maashorst is een nieuw beleidsplan wegen opgesteld, geldend voor de periode 2024-2027. De commissie BBV doet de aanbeveling om ten minste eenmaal in de vier jaar een integrale beleidsnota over het beleidskader onderhoud wegen vast te laten stellen.

1.5 *Beleidsplan om wegbeheer planmatig op te pakken*

Op basis van het beleidsplan kan het wegbeheer op een planmatige en doelgerichte manier worden aangepakt. De onderhoudsplanning kan hiermee gevoed worden en de financiële stromen worden op een doelmatige wijze ingezet. We voorkomen daarmee dat er in het ene jaar een piek in het onderhoud ontstaat. Hiermee wordt er geen ongewenste capaciteitsvraag van de gemeentelijke en organisatie en uitvoerende diensten. Ook wordt hiermee de overlast voor de weggebruiker beperkt door de werkzaamheden over meerdere jaren uit te voeren in plaats van veel werkzaamheden in 1 jaar uit te voeren.

1.6 *De gemeente kan door het vervullen van de zorgplicht aansprakelijkheidsrisico's voorkomen.*

Volgens artikel 16 van de Wegenwet moet de wegbeheerder zorgen dat de weg in goede staat verkeert. Op grond van artikel 18 van de Wegenwet wordt een wegbeheerder geacht aan zijn zorgplicht te hebben voldaan, als de weg goed onderhouden is. De zorgplicht geldt ten aanzien van alle openbare wegen binnen het grondgebied van de betreffende gemeente, dus ook ten aanzien van openbare wegen op particulier terrein.

Het niveau dat mag worden verwacht verschilt per weg en is afhankelijk van het type en de functie van de weg. De gemeente kan door het vervullen van de zorgplicht aansprakelijkheidsrisico's voorkomen.

2.1 *De gemeenteraad is bevoegd om voorzieningen in te stellen.*

De gemeenteraad is bevoegd om een (nieuwe) voorziening Groot onderhoud wegen Maashorst in te stellen. Door het instellen van een voorziening Groot onderhoud wegen Maashorst is er één voorziening voor de gehele gemeente in plaats van 2 voorzieningen voor iedere voormalige gemeente één.

3.1 *De gemeenteraad is bevoegd om de voorziening Groot onderhoud wegen Landerd op te heffen en om te zetten.*

De gemeenteraad is bevoegd om de voorziening Groot onderhoud wegen Landerd op te heffen en de structurele dotatie van € 635.936 om te zetten naar de voorziening Groot onderhoud wegen Maashorst. Door het opheffen van de voorziening Groot onderhoud wegen Landerd en de dotatie om te zetten naar de (nieuwe) voorziening Groot onderhoud wegen Maashorst is er één voorziening voor het groot onderhoud voor de gehele gemeente in plaats van 2 voorzieningen voor iedere voormalige gemeente één

- 4.1 *De gemeenteraad is bevoegd om de voorziening Groot onderhoud wegen Uden op te heffen en het verwachte negatieve saldo te onttrekken.*
De gemeenteraad is bevoegd om de voorziening Groot onderhoud wegen Uden op te heffen en het verwachte negatieve saldo van € 51.703 per 31-12-2023 te uittrekken uit de voorziening Groot onderhoud wegen Maashorst Door het opheffen van de voorziening Groot onderhoud wegen Uden en het negatieve saldo te onttrekken uit de (nieuwe) voorziening Groot onderhoud wegen Maashorst is er één voorziening voor het groot onderhoud van wegen voor de gehele gemeente in plaats van 2 voorzieningen voor iedere voormalige gemeente één
- 5.1 *De gemeenteraad is bevoegd om bedragen uit de exploitatie om te zetten*
De gemeenteraad is bevoegd om budget dat niet benodigd is in de exploitatie om te zetten naar een structurele dotatie voor het groot onderhoud. Het budget blijft hiermee in hetzelfde taakveld.
- 6.1 *De gemeenteraad is bevoegd om de jaarlijkse dotatie op te hogen*
Uit de berekening voor het groot onderhoud blijkt dat over de periode 2024-2033 met de huidige middelen er niet voldoende budget is. Na het omzetten van het niet benodigde budget uit de exploitatie, is er nog jaarlijks € 26.000 extra benodigd. De gemeenteraad is bevoegd om de jaarlijkse dotatie op te hogen ten lasten van het begrotingsaldo.
- 7.1 *De gemeenteraad is bevoegd om de 1^e begrotingswijziging 2024 vast te stellen.*
Door de wijzigingen benoemd in argumenten 2.1, 3.1, 4.1, 5.1 en 6.1 is er een begrotingswijziging 2024 opgesteld en kan de begroting 2024 hierop worden aangepast.

Kanttekeningen

- 1.1 *Nieuwe ontwikkelingen kunnen zorgen voor tussentijdse aanpassing van het beleid*
Er zijn ontwikkelingen waarvan nog niet duidelijk is of en wat het effect zal zijn op het wegennet. Onder andere de omgevingswet en klimaatadaptatie zijn ontwikkelingen waar we in de toekomst rekening mee moeten houden. Daarom zullen deze nieuwe ontwikkelingen op de voet worden gevolgd en indien nodig zullen aanpassingen, die structureel van aard zijn, worden meegenomen in het volgende beleidsplan.
- 1.2 *Er blijven risico's die kunnen zorgen voor extra kosten*
Er blijven risico's bestaan die niet zijn te voorzien of in te schatten, die voor extra kosten kunnen zorgen. Deze risico's worden meegenomen in de programmabegroting.
- 2.1 *De begroting van de gemeente Maashorst is niet alle jaren structureel sluitend*
Het uitgangspunt is om de harmonisatie van beleid binnen bestaande budgetten uit te voeren. Ons uitgangspunt is voor alle jaren een structureel sluitende begroting. Dat is momenteel niet het geval. De Begroting 2024 laat de volgende ontwikkeling zien:

	2024	2025	2026	2027
Saldo meerjarenbegroting Kadernota	V 343	V 4.512	N 4.059	N 5.453

(Bedragen x € 1.000, V= voordeel, N= Nadeel)

Dit is een moment opname maar wél de huidige stand van zaken en daar moeten we naar handelen. Er is dus in geen dekking voor voorstellen met structurele financiële gevolgen die betrekking hebben op de jaren 2026 en 2027. Mocht de raad instemmen met dit voorstel dan zal er bij het opstellen van het bestedings- en dekkingsplan 2025-2028 als onderdeel van Programmabegroting 2025 extra dekking gezocht moeten worden in een combinatie van:

- Herijking bestaand beleid, oftewel andere zaken niet meer doen
- Bezuinigingen, oftewel het concreet stoppen met activiteiten
- De inzet van onze algemene reserve als structureel dekkingsmiddel
- Belastingverhoging voor onze inwoners, bedrijven en gasten.

Financiën

Om goed wegbeheer uit te voeren, moet er groot onderhoud (planbaar) en klein onderhoud (niet planbaar) worden uitgevoerd. Omdat klein onderhoud niet planbaar is, is er niet te berekenen wat het budget jaarlijks precies moet zijn. In de richtlijnen zijn hierdoor percentage van het groot onderhoud voor bepaald.

Voor het groot onderhoud aan de verhardingen is een voorziening ingesteld. De voorziening heeft tot doel om onderhoudslasten gelijkmatig te verdelen over een aantal boekjaren ter egalisatie van de kosten van groot onderhoud. Jaarlijks vindt er daartoe een dotatie plaats op basis van het vastgesteld beleid.

Uit het beleidsplan Wegen 2024 – 2027 komt onderstaande tabel met benodigde budgetten per jaar voor de komende 10 jaar

Jaar	Benodigd budget
2024	€ 1.740.983
2025	€ 1.789.636
2026	€ 1.650.847
2027	€ 2.003.606
2028	€ 1.713.025
2029	€ 1.722.600
2030	€ 1.553.153
2031	€ 1.700.596
2032	€ 1.641.384
2033	€ 1.991.211

De komende 10 jaar is er totaal € 17.507.041,- benodigd voor het groot onderhoud aan de verhardingen. Gemiddeld is dit € 1.750.704,- per jaar.

De huidige dotatie in de voorziening is € 1.555.477. In 10 jaar zal de dotatie $10 \times € 1.555.477 = € 15.554.770$ zijn. De verwachte stand per 31-12-2023 in de voorzieningen is € 1.589.645. Voor de periode 2024-2033 is er $€ 15.554.770 + € 1.589.645 = € 17.144.415$, beschikbaar.

De jaarlijks benodigde dotatie voor het groot onderhoud is te laag en moet opgehoogd worden.

Voor het klein onderhoud aan de verhardingen een percentage van het groot onderhoud. Dit percentage is 15% voor asfaltverhardingen en 20% voor elementenverhardingen. Dit betekent dat er jaarlijks € 308.602 benodigd is voor het uitvoeren van klein onderhoud. Voor klein onderhoud is in de begroting 2024 € 318.905 opgenomen.

Het verschil van € 10.303 kan worden ingezet om de dotatie structureel te verhogen voor het groot onderhoud.

Na inzet van het restant klein onderhoud tbv groot onderhoud resteert er nog een structureel tekort van € 26.000. Dit is benodigd als aanvulling op de dotatie om voor de aankomende 10 jaar het groot onderhoud uit te kunnen voeren.

Duurzaamheid

In het beleidsplan wordt aandacht besteed aan duurzaamheid en klimaat. Hierin worden gemeentelijk kaders gesteld en benoemd waarin voldaan moet worden.

Met dit beleidsplan wordt invulling gegeven aan de volgende Sustainable Development Goals.

SDG 9 - Industrie, innovatie en infrastructuur

Deze SDG streeft ernaar de mobiliteit en infrastructuur te verbeteren, en de nadelen ervan – zoals tijdverlies als gevolg van files, onveiligheid in het verkeer en druk op het milieu – te verminderen.

SDG 12 – Verantwoorde consumptie en productie

Duurzame productie en consumptie, met een efficiënter gebruik van grondstoffen, verlaagt de druk op het milieu en vermindert de afhankelijkheid van die grondstoffen.

Voor onderhoud is dit niet altijd mogelijk, omdat het vaak om delen van wegen gaat. Bij herinrichtingen of vervangingen zullen deze randvoorwaarden gesteld worden aan de plannen.

In toenemende mate worden duurzame materialen en technieken toegepast of wordt hiermee geëxperimenteerd. Afwegingen in materiaalgebruik doen we op basis van de ladder van Lansink. De Ladder van Lansink is een model van afvalhiërarchie waarbij in de praktijk gekeken wordt of bij het einde van de levensduur van een product afval voorkomen of zoveel mogelijk beperkt kan worden. Als dit niet het geval is zal een volgende, lagere stap in de hiërarchie onderzocht worden. Met ander woorden, hoe hoger de trede op de ladder van Lansink hoe beter het materiaal is in circulariteit.

Duurzaamheid houdt ook in dat er kritisch gekeken wordt naar de gebruiksfunctie van een weg en naar het materiaalgebruik, met aandacht voor hergebruik en schaarste van grondstoffen. Bij groot onderhoud of vervanging wordt gekeken of de weg nog voldoet aan de huidige functie en veiligheid. Zo niet, dan kan er worden besloten tot herinrichting, opwaardering of afwaardering van een weg.

Participatie

Niet van toepassing

Communicatie

Ieder jaar wordt een onderhoudsplanning opgesteld. In de onderhoudsplanning staan wegen die groot onderhoud of vervanging nodig hebben. De onderhoudsplanning wordt binnen de gemeente gedeeld en besproken met een aantal disciplines (riolering, openbaar groen, verkeer, openbare verlichting en civiele kunstwerken) om te kijken naar de mogelijkheid om werkzaamheden gezamenlijk op te pakken.

De onderhoudsplanning wordt ook 2x per jaar besproken met de nutsbedrijven, om ook hierbij de werkzaamheden op elkaar af te stemmen.

Bij voorbereiding en uitvoering van de geplande werkzaamheden worden de aanwonenden geïnformeerd en betrokken

Vervolg

Na vaststelling van het beleidsplan Wegen 2024-2027, zal het beheersplan Wegen worden opgesteld.

Deze zal aan het college van B&W worden aangeboden ter vaststelling.

Bijlagen die onderdeel uitmaken van het besluit

1. 1^e begrotingswijziging 2024 (70259-2023:408006)

Bijlagen ter informatie

1. Beleidsplan Wegen 2024-2027 (70259-2023:402462)

Uden, 28 november 2023

Burgemeester en wethouders van gemeente Maashorst,
de secretaris,

de burgemeester,

J.A.G.M. van Aaken

M.J.D. Donders-de Leest (wnd.)

